

UDSAGNSORD

VERBER

Udsagnsord er alle de ting, vi kan gøre. Man kan sætte **AT** eller **JEG** foran. Udsagnsordene bestemmer tiden i en tekst, altså om det er nutid eller datid.

Fx: Jeg **hopper** højt
Hunden **løber** rundt i haven
Manden **gik** en tur i går

HENTE, GÅ,
CYKLE, LØBE,
HOPPE,
KRAVLE,
SPISE, GRINE,
TYGGE, LEGE,
KØRE, FINDE,
KLAPPE

1 Find et eller flere udsagnsord i hver sætning

- 1) Da stykket var færdigt, klappede hele salen.
- 2) Alle krukkerne gik i stykker.
- 3) Han dansede hele natten lang.
- 4) Mormor bager mange kager i det nye køkken.
- 5) Helle jublede, da hun kom over målstregen.
- 6) Bilerne kører stærkt på motorvejen.
- 7) Bjørnen sover i sin hule hele vinteren.
- 8) Betjenten råbte stop.
- 9) Svend låste døren til skuret.
- 10) Lise og Stefan købte en is i kiosken.

2

Skriv 5 sætninger om ting, du har gjort i dag. Sæt en streg under alle dine udsagnsord.

Five empty rectangular boxes for writing sentences.

3

Vejen med flest udsagnsord fører hjem. Hvilken vej skal du gå, for at komme hjem? Skriv antallet af udsagnsord i kassen

1

danser
bjørn
hjælper
vække
solskin
fangede
trykker
medalje
fantastisk

2

mus
køber
skøjtede
betale
kaster
skrive
trampede
trampolin
flaskehals

3

se
kysse
grim
ponyer
tastatur
museum
kaster
bygge
støvler

BØJNING

NAVNEFORM

Udsagnsord i navneform er dem vi kan sætte **AT** foran.
De ender som regel på **-E**.

Fx: Thomas begyndte **at** træne
Det er sjovt **at** lave mad

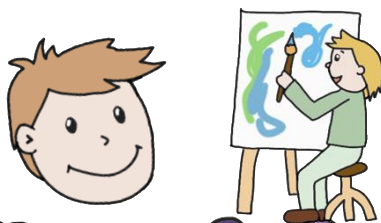
Nogle udsagnsord ender dog ikke på **-E**

Fx: At gå
At gå
At bo

4 Farv felterne, hvor udsagnsordene står i bydeform.

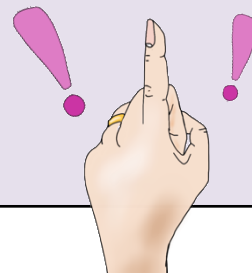
hest	løb / stå	købe	gå / spis	musik
jubler	hente	klokker	spise	blæser
snakkede	male	blinker	tegne	brille
snemand	kaste	gik	kigge	spiller
jul	ost / gø	stå	bo / ser	fodbold
biler	bille	læse	medalje	gulv
regnbue	blå	klappe	friske	klo
smuk	smile	dreje	fregner	dansk
men	frister	finde	nærmer	bier
okse	vinke	træne	æbler	mand

BYDEFORM

Udsagnsord i bydeform er ordets *korteste* form. Det kan virke som en ordre.

Fx: Kør bilen!
 Spis din mad!

5

Lav en sætning i bydeform med hvert ord.

spiser

Spis din mad!

henter

pakker

rejser

rejser

lytter

køber

leger

smider

puster

NUTID OG DATID

Udsagnsord bøjes i tid. Det er dem, der bestemmer tiden i en sætning. De kan bøjes i **NUTID** (noget, der sker lige nu) og **DATID** (noget, der skete tidligere, fx i går).

I nutid får ordene endelsen **-ER** eller **-R**

I datid får ordene endelsen **-TE**, **-EDE** eller **-DE**

Fx: Jeg kør**er** i bilen lige nu.
 Jeg kør**te** i bilen i går.

6 Skriv teksten om fra nutid til datid.

Camilla og Anders (skal)..... på ferie. De

(rejser)..... til Spanien med fly. Camilla

(pakker)..... taskerne, så de (har)..... det hele

med. Anders (tager)..... et kamera med. Kameraet

(ligger)..... i en taske, som (hænger)..... rundt om

halsen på ham, så han hele tiden (har)..... det med.

Camillas mor (bager)..... pølsebrød til dem. Camilla og

Anders (elsker)..... pølsebrød, de (er).....

nemlig gode til flyveturen.

På ferien (ser)..... de flotte bjerge, og hver dag

(bader)..... de i havet. Det (er)..... en rigtig god

ferie, og de (glæder)..... sig til en ny ferie snart.

FØR NUTID OG FØR DATID

Udsagnsord kan også bøjes i før nutid og før datid

Før nutid er noget, som sker mellem datiden og nutiden.

Før datid er noget, som er sket før datiden.

Begge tiderne laves ved hjælp af et *hjelpeverbum*.

I før nutid står dette hjelpeverbum i nutid.

I før datid står dette hjelpeverbum i datid.

Selve udsagnsordet ender på **-T** eller **-ET**

Fx: Jeg **har kørt** bilen frem. = før nutid

Jeg **havde kørt** bilen frem. = før datid

Hjelpeverber:

Have, være, blive, få,
ville, kunne, skulle

Før nutid:

Har, er, bliver, får, vil,
kan, skal

Før datid:

Havde, var, blev, fik,
ville, kunne, skulle

7

Skriv en sætning i før nutid eller før datid med udsagnsordet i den lilla kasse. Husk et hjelpeverbum.

spiser

Morten **har** spist sin mad

ser

løber

henter

vasker

pakker

spiller

UREGELMÆSSIGE UDSAGNSORD

Det er ikke alle udsagnsord, der bøjer sig helt efter reglen. Når de uregelmæssige udsagnsord bøjes, ændrer de bl.a. vokal eller/og endelse.

Fx: Jeg **GÅR** en tur
Jeg **FRYSER**

Jeg **GIK** en tur
Jeg **FRØS**

8 Find de uregelmæssige udsagnsord. I skemaet står de i NUTID. Skriv dem i DATID i kasserne under.

flyver	spiser	hjælper	siger
mener	giver	pakker	betyder
nyder	henter	stjæle	ridere
ryger	synker	vasker	spiller
vinker	snakker	skyder	bliver

9

Bøj udsagnsordene i skemaet herunder.

Bydeform	Navneform	Nutid	Før nutid	Datid	Før datid
spis	at spise	jeg spiser	jeg har spist	jeg spiste	jeg havde spist
	trække				
		griner			
lyv			har løjet		
hjælp				hjælp	
	stjæle				havde stjålet
tegn					
	klø				
		sætter			
	flyve		har fløjet		
lav				lavede	
	skrive				havde skrevet
	juble		har jublet		